

รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น โครงการสำรวจพื้นที่การก่อสร้างท่าเรือชายฝั่งและ Southern Seaboard

โดย ธนิต โสรัตน์
รองประธาน
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
26 มิถุนายน 2551

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นว่าในอนาคตพื้นที่อุตสาหกรรม **Eastern Seaboard** จะไม่สามารถรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม โดยคาดว่าในอีก 5 ปีข้างหน้า พื้นที่ **Eastern Seaboard** จะไม่สามารถขยายตัวในแนวตั้งได้อีก นอกจากนี้ ท่าเรือแหลมฉบังซึ่งเป็นท่าเรือหลักของประเทศไทย ในอีก 5 ปีข้างหน้า จะขยายเต็มพิภพที่ประมาณ 10.5 – 11.0 ล้าน TEU ทางสภาอุตสาหกรรมฯ โดยคณะกรรมการพัฒนาการนำเข้า ส่งออก และการค้า ประเทศเพื่อนบ้าน ร่วมกับ คณะอนุกรรมการโลจิสติกส์ ได้มองเห็นปัญหาในระยะยาว จำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมองหาแนวพื้นที่ในการรองรับอุตสาหกรรมในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยมองเห็นศักยภาพของภาคใต้ในหลายพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพที่จำเป็น Southern Seaboard อีกทั้ง ท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือชายฝั่งทางตะวันออกทำให้ประเทศไทยขาดศักยภาพการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชายฝั่งทะเลฝั่งตะวันตก การขนส่งทางเรือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสัดส่วนของการขนส่งกว่าร้อยละ 95 ส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ที่ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ การส่งออกทางทะเลของไทยเพื่อไปซีกโลกตะวันตกจะต้องพึ่งพิงประเทศเพื่อนบ้านทั้งมาเลเซียและสิงคโปร์ จำเป็นที่ประเทศไทย หากมีความประสงค์ที่จะลดต้นทุนโลจิสติกส์ พร้อมเพิ่มศักยภาพการแข่งขันบนความมั่นคงของการเมืองระหว่างประเทศ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการก่อสร้างท่าเรือฝั่งตะวันตก เพื่อการรองรับการเติบโตของประเทศในปี 2560 หรือในอีก 10 ปีข้างหน้า

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีท่าเรือฝั่งตะวันตกในการรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ-อุตสาหกรรม ทั้งของภาคใต้และของประเทศไทย (Southern Seaboard)
2. ศึกษาหาพื้นที่ซึ่งเหมาะสมทางชายฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศเพื่อการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก โดยการศึกษาทั้งเชิงเศรษฐกิจ ปริมาณความต้องการและความเหมาะสมเชิงพื้นที่
3. ศึกษาความเป็นไปได้ที่ท่าเรือแห่งใหม่จะส่งเสริมต่อการเปิดเส้นทางการค้า และสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในฐานะเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายฝั่งทะเลตะวันออกและตะวันตก เพื่อการสนับสนุนเครือข่ายโลจิสติกส์และลดต้นทุนการขนส่งอ้อมช่องแคบ มะละกา
4. ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งพื้นที่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมใหม่ หรือ Southern Seaboard ในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ ทำให้เพิ่มศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในปี 2559

5. ผลของการศึกษาจะนำเสนอต่อสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเพื่อจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ในการเสนอแนะต่อภาครัฐ เพื่อให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ Southern Seaboard และท่าเรือชายฝั่งตะวันตก

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้

1. ความเป็นไปได้ของท่าเรือชายฝั่งทะเลภาคตะวันตก และหากมีควรอยู่ที่ตรงไหน เมื่อพิจารณาจากความเหมาะสมทั้งเชิงเศรษฐกิจ , เชิงการตลาด และเชิงพื้นที่
2. สินค้าที่คาดว่าจะขนส่งผ่านท่าเรือชายฝั่งตะวันตก น่าจะมีอะไรบ้างและมีความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์หรือไม่
3. ปัจจัยอะไรที่สายการบินเรือจะเข้ามาเทียบท่า เช่น โครงสร้างพื้นฐานที่ภาครัฐจะเข้ามาดำเนินการ ทั้งฝั่งงาและสตูล มีปัจจัยอะไรที่เรือจะเข้าเทียบ ข้อเสนอแนะของสายการบินเรือที่จะนำเสนอมีอะไรบ้าง
4. ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ หรือ Southern Seaboard ของภาคใต้ จะส่งเสริมต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างไร

วิธีการศึกษา

ประกอบด้วยการจัดเสวนาในการระดมความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาครัฐ – ภาคเอกชน – นักวิจัย – ผู้นำท้องถิ่น และนักธุรกิจในพื้นที่ โดยการศึกษาจะใช้ทั้งวิธีสัมภาษณ์ , การสำรวจพื้นที่จริงและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานอยู่ภายใต้การสนับสนุนของ :-

1. สายงานเศรษฐกิจ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการนำเข้า-ส่งออก และการค้าประเทศเพื่อนบ้าน โดยการสนับสนุนของรองประธานนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ
2. สายงานอุตสาหกรรม ภายใต้คณะกรรมการโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคม ขนส่งและโลจิสติกส์ โดยการสนับสนุนของรองประธานพยุงค์ศักดิ์ชาติสุทธิผล

บทที่ 1

การดำเนินการในการศึกษาที่ผ่านมา

ครั้งที่ 1 วันที่ 9 พฤษภาคม 2550 การศึกษาดูงานท่าเรือแหลมฉบัง โดยผู้อำนวยการท่าเรือแหลมฉบัง โดยประกอบด้วย คณะกรรมการของทั้งสองสายงาน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , กรมการค้าต่างประเทศ , สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร , กรมส่งเสริมการส่งออก , ธนาคารเอ็กซิมแบงก์ ฯลฯ

ครั้งที่ 2 วันที่ 29 พฤษภาคม 2550 การประชุมการสร้างท่าเรือชายฝั่งตะวันตกกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของภาคใต้ หรือ Southern Seaboard ณ สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- กระทรวงคมนาคม โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข)
- กระทรวงพาณิชย์ สำนักโลจิสติกส์การค้า
- กระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางน้ำและการพาณิชย์นาวี
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- สมาคมที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- การรถไฟแห่งประเทศไทย
- EXIM Bank
- สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดภาคใต้ (พังงา , สงขลา . ระนอง , ภูเก็ต)
- บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด
- บริษัท ทรานส์คอนซัลท์ จำกัด
- บริษัท ซีเอสเปคตรัม จำกัด
- สมาคมตัวแทนขนส่งสินค้าทางอากาศไทย (TIFFA)
- สมาคมขนส่งสินค้าเพื่อการนำเข้า-ส่งออก
- กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล , หินแกรนิต , อาหาร , โรงเลื่อยและโรงอบ , เคมี , พลาสติก และสถาบันอาหาร

ครั้งที่ 3 วันที่ 14 มิถุนายน 2550 การจัดประชุม ณ โรงแรมเจบี หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา จากส่วนกลางประกอบด้วย กรรมการจากทั้งสองคณะฯ และหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ และหน่วยงานจากจังหวัดสงขลา ได้แก่ พาณิชย์จังหวัดสงขลา , อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา , แรงงาน

- จังหวัดสงขลา , ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ , ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา , ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาง
- ครั้งที่ 4** วันที่ 14 มิ.ย. 50 **สำรวจพื้นที่ก่อสร้างท่าเรือท่าลิ้ง จังหวัดสตูล และพบปะมวลชน ณ สถานที่ก่อสร้างท่าเรือปากบาราจังหวัดสตูล โดยมีสมาชิก สอท. ทั้งจากจังหวัดสงขลา , พัทลุง , สตูล , อบจ. , อบต. , ข้าราชการและประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมให้ความคิดเห็น**
- ครั้งที่ 5** วันที่ 15 มิ.ย. 50 **การสำรวจพื้นที่ก่อสร้างท่าเรือท่าลิ้ง จังหวัดพังงา และการประชุม-เสวนา โดยมีประมงจังหวัดพังงา , ขนส่งจังหวัดพังงา , พาณิชยจังหวัดพังงา , ประธานหอการค้าจังหวัดพังงา , ประชาสัมพันธ์จังหวัดพังงา , นายก อบต. หุ่นมะพร้าว , บริษัท โซควัลลภา จำกัด , บริษัท เอส อี พี เวิร์ล ไวต์ จำกัด , ห้างหุ้นส่วนจำกัด รัตนรังสีวัฒน์ และประชาชนในพื้นที่ร่วมให้ความคิดเห็น**
- ครั้งที่ 6** วันที่ 16 มิ.ย. 50 **การจัดประชุมและดูงานท่าเรือชายฝั่งตะวันออก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ , เลขานุการสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ , สำนักการค้าภายในจังหวัดสุราษฎร์ , ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภูมิภาค , ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคใต้ , อุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ , พาณิชยจังหวัดสุราษฎร์ , แรงงานจังหวัดสุราษฎร์ , ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค , การรถไฟหาดใหญ่ ,ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์**
- ครั้งที่ 7** วันที่ 2 กรกฎาคม 2550 **การประชุมเพื่อหาข้อสรุปในการกำหนดพื้นที่ในเรื่องที่ศึกษา เป็นการประชุมเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับความจำเป็นของการพัฒนาพื้นที่ Southern Seaboard และการกำหนดพื้นที่ซึ่งชัดเจน ต่อการก่อสร้างท่าเรือชายฝั่งตะวันตก ณ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , กระทรวงคมนาคม , กรมส่งเสริมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชนาวี , กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ , การท่าเรือแห่งประเทศไทย , การรถไฟแห่งประเทศไทย , สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , EXIN BANK , สมาคมขนส่งสินค้าทางบก , กลุ่มอุตสาหกรรมยาง , ยานยนต์ , การพิมพ์ , ปิโตรเคมี , ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ ภูเก็ต ยะลา , ผู้ประกอบการธุรกิจสายการบินเรือต่างๆ , สมาคมเจ้าของเรือไทย , บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด , บริษัท ทรานส์คอนซัลท์ จำกัด และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย**
- ครั้งที่ 8** วันที่ 13 มิถุนายน 2551 **ศึกษาดูงานท่าเรือปีนังและ Landbridge ชายฝั่งทะเลตะวันตกและตะวันออกของมาเลเซีย โดยมีนายวิรุฬ เตชะไพบูลย์ รมช. กระทรวงพาณิชย์ และทีมที่ปรึกษา**
- ครั้งที่ 9** วันที่ 14 มิถุนายน 2551 **ศึกษาดูงานและร่วมประชุมกับชุมชน ณ บริเวณที่จะสร้างท่าเรือปากบารา จังหวัดสตูล**

บทที่ 2

เนื้อหาและประเด็นซึ่งได้จากการประชุมและสำรวจพื้นที่ ประกอบด้วย

1. ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีท่าเรือหน้าลิทชายฝั่งทะเลตะวันตก เพื่อรองรับอุตสาหกรรมทั้งตลอดแนวชายฝั่งตะวันออกและตะวันตก ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานี , นครศรีธรรมราช , สงขลา , ระนอง , พังงา , สตูล และปัตตานี โดยมีปัจจัยที่นำมาพิจารณาประกอบด้วย
  - 1.1. ท่าเรือชายฝั่งตะวันตกจะต้องคำนึงถึง Demand เกี่ยวกับปริมาณสินค้าทั้ง In และ Out จากประเทศเพื่อนบ้าน ตั้งแต่ประเทศอินเดีย , บังคลาเทศ , พม่า , กัมพูชา , ลาว รวมทั้งประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะมณฑลทางภาคตะวันตกของจีน
  - 1.2. ท่าเรือชายฝั่งตะวันตก จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนว่าจะเป็นที่ท่าเรือชายฝั่งทะเล ในลักษณะที่เป็น Domestic Coastal Ship หรือจะเป็นท่าเรือของภูมิภาค ในลักษณะที่เป็น Corrective Port ซึ่งประเด็นนี้จะต้องมีการพิจารณา ถึงการเชื่อมโยง Feeder Ship จากประเทศ BIMSTEC
  - 1.3. ท่าเรือชายฝั่งตะวันตก หากจะเห็นลักษณะที่เป็น Regional Port หรือ International Port จะต้องมีการพิจารณาถึง Land bridge รวมทั้ง Complex Facility โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรม Southern Seaboard ให้เกิดขึ้นอย่างไร
  - 1.4. ท่าเรือชายฝั่งตะวันตก ที่จะคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและให้มีเรือสินค้าขนาด 2,000 – 3,000 TEU เข้าเทียบ จะต้องมีความ Demand อย่างน้อย 1.2 ล้าน TEU – 2.0 ล้าน TEU ประเด็นจะนำสินค้าเหล่านี้มาจากไหน การพิจารณาจึงต้องอยู่ในสมมติฐานที่ว่า จะเอา Demand เป็นตัวตั้งหรือจะเอา Supply Base เป็นตัวตั้ง เพราะหากยังไม่เริ่มต้นที่มีท่าเรือ อุตสาหกรรมก็ยังไม่เกิดแต่หากปริมาณสินค้าไม่คุ้มทุน ท่าเรือก็จะมีเรือสินค้าเข้า
  - 1.5. ประเด็นที่จะนำมาพิจารณาคือ ปัจจุบันมีสินค้าจากภาคใต้ของไทยส่งออกผ่านท่าเรือปีนัง ผ่านออกทางด้านศุลกากรสะเตาและปาดังเบซาร์ เพื่อส่งออกผ่านท่าเรือปีนัง ของมาเลเซีย ปีละกว่า 200,000 TEU โดยสินค้าส่วนใหญ่เป็นยางพาราซึ่งต้นทุนการขนส่งจากท่าเรือปีนังไปประเทศจีน มีราคาต่ำกว่าการส่งออกผ่านท่าเรือแหลมฉบัง
2. ข้อมูลทางเศรษฐกิจของจังหวัดภาคใต้ ซึ่งอยู่ทางด้านปลายของชวาบอง มีพื้นที่ที่แคบ โดยเฉลี่ย 150 – 300 กิโลเมตร สภาพเศรษฐกิจและ Demand ของสินค้าที่จะผ่านท่าเรือจึงต้องพึ่งพาตนเอง ไม่เหมือนกับท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งอยู่ตรงภาคกลาง เชื่อมต่อกับภาคตะวันออก ซึ่งสามารถรองรับการนำเข้า-ส่งออกสินค้า จากภาคเหนือ , ภาคตะวันออก , ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ , ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนให้ท่าเรือแหลมฉบังสามารถขยายปริมาณสินค้าได้จาก 1 ล้าน TEU เป็น 4 ล้าน TEU ภายในเวลา 40 ปี
3. ประเด็นทางเทคนิค ท่าเรือทางฝั่งทะเลตะวันออกมีความยาวกว่า 2,500 กิโลเมตร จากจังหวัดตราดจนถึงจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่แล้วอยู่ในเขตน้ำตื้น ลักษณะของท่าเรืออยู่ในอ่าว ทำให้

ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับคลื่นลม ขณะที่ท่าเรือฝั่งตะวันตกมีความยาวเพียง 500 กิโลเมตร และอยู่ในเขตพื้นที่ทะเลเปิด ส่วนใหญ่น้ำลึกและมีคลื่นลมแรง ทำให้การก่อสร้างท่าเรือจะต้องมีการลงทุนเกี่ยวกับการก่อสร้าง Water Break ซึ่งต้องใช้เทคนิคและการลงทุนมากกว่า

4. **ปัญหาสำคัญของชายฝั่งทะเลตะวันตก** ตั้งแต่จังหวัดระนอง , พังงา , กระบี่ , ตรัง , สตูล มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลจำกัด มีระยะทางรวมกันยาวประมาณ 500 กิโลเมตร อีกทั้ง จังหวัดภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยว โดยเฉพาะ พังงา , กระบี่ ภูเก็ต และบางส่วนของจังหวัดสตูล ทำอย่างไรที่จะให้ท่าเรือ , อุตสาหกรรม ไม่ไปทำลายการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลกระทบจากแนวปะการังที่สวยงาม ทั้งหมดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท่าเรือขนาดใหญ่
5. **แนวทางพิจารณาท่าเรือ** ทั้งจากการหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สภาพัฒนา , กระทรวงคมนาคม , กระทรวงพาณิชย์ , สอท. จังหวัด , กลุ่มอุตสาหกรรมฯ รวมทั้งจากการสำรวจพื้นที่ โดยการพบปะกับชุมชนทั้ง อบต, อบจ , พาณิชย์จังหวัด , อุตสาหกรรมจังหวัด ของพื้นที่สำรวจได้แก่ จังหวัดสงขลา , สตูล , ภูเก็ต , พังงา . ระนอง , สุราษฎร์ธานี , นครศรีธรรมราช รวมทั้งผู้แทน สอท. จังหวัดยะลา และปัตตานี ได้มีข้อคิดเห็นดังต่อไปนี้

5.1. **ท่าเรือระนอง** มีปัญหาด้าน Demand ของสินค้า อีกทั้งระดับน้ำลึกเพียง 8.50 เมตร ความยาวร่องน้ำ 21 เมตรก่อนถึงท่าเรือ มีปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการปักปันเขตแดนไทย – พม่า ปัจจุบันมีปัญหาของถนนที่จะเชื่อมโยงจากจังหวัดอื่นเข้าสู่ท่าเรือ อีกทั้ง ต้องผ่านบริเวณเขาสูง ทำให้รถขนสินค้าขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงท่าได้ และเรือ Truck Boat ที่จะลากจูงเรือใหญ่ ปัจจุบันยังไม่มี อีกทั้งท่าเรือระนองอยู่ทางกันสุดของอ่าว จากการศึกษาจากปัจจัยปัจจุบัน ทำให้ท่าเรือระนองไม่อาจเป็นท่าเรือทั้งในลักษณะ Regional Port และ International Port ความเหมาะสมคงเป็นไปได้แค่ระดับ Coastal ship เพื่อเชื่อมโยงกับจังหวัดพังงาและกระบี่ อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางปี 2551 บริษัทเรือประมงปัญหาการค้าน้ำมันที่มีราคาสูง ทำให้ท่าเรือกลับมาได้รับการพิจารณาความเป็นไปได้ในการที่จะใช้เป็นที่ท่าเรือฝั่งตะวันตก แทนที่จะนำเรือไปจอดเทียบท่าเรือแหลมฉบัง สายการบินเรือต่างชาติ เล็งเบนเป้าใช้ท่าเรือระนองเป็นฐานขนถ่ายสินค้า จากฝั่งอันดามันแทนการอ้อมช่องแคบมะละกาสู่ท่าเรือกรุงเทพฯ หวังลดต้นทุนค่าใช้จ่าย บริษัทขนส่งสินค้าจากประเทศอินเดียเตรียมจะนำเรือขนาด 12,000 ตันกรอส วิ่งเข้ามาเทียบท่าเรือระนอง ขณะนี้ท่าเรือระนอง กำลังได้รับความสนใจจากบริษัทเจ้าของสายการบินเรือหลายแห่งที่ขนสินค้าจากฝั่งตะวันตกทั้งยุโรป ตะวันออกกลาง อินเดีย บังกลาเทศสู่ท่าเรือกรุงเทพฯ ทั้งนี้เพื่อลดค่าใช้จ่ายหลังจากที่ก่อนหน้านี้ต้องเดินเรือสินค้าอ้อมเกาะสิงคโปร์ซึ่งทำให้มีต้นทุนในการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะจากราคาน้ำมันที่ราคาสูงขึ้นมากในขณะนี้ เพื่อประเมินค่าใช้จ่ายก่อนที่จะตัดสินใจย้ายฐานโดยใช้ท่าเรือระนองเป็นฐานขนถ่ายสินค้า การเข้ามาพักถ่ายสินค้ายังท่าเรือระนอง จะร่นระยะเวลาการเดินทางเรือสู่ท่าเรือกรุงเทพฯ ในเส้นทางเดิมที่อ้อม

ได้ประมาณ 15-20 วัน แต่ปัญหาสำคัญขณะนี้คือ แผนการรองรับในการขนส่งทางบก ที่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ดีพอ หากจะมาใช้รถเทรลเลอร์ในการขนส่งสู่ท่าเรือกรุงเทพฯ อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ การจะเกิดขึ้นของท่าเรือปากบารา นับว่าเป็นผลดีที่จะช่วยเสริมซึ่งกันและกัน เป้าหมายของท่าเรือระนอง ใช้เป็นฐานส่งกำลังบำรุงหลักกับบริษัทน้ำมัน ที่ได้รับสัมปทานการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติในอ่าวเมาะตะมะของประเทศพม่า บริษัท ปตท.สผ. ของไทยด้วยที่เข้าไปตั้งฐานขุดเจาะจะใช้บริการท่าเรือสิงคโปร์เป็นฐานการส่งกำลังบำรุงเข้ามาสนับสนุนฐานปฏิบัติการขุดเจาะในอ่าวเมาะตะมะ แต่มีเพียงบริษัท ปตท.สผ. ของไทยบริษัทเดียวที่เข้ามาใช้ท่าเรือระนองเป็นฐานในการสนับสนุนฐานขุดเจาะในอ่าวเมาะตะมะ แต่ยังคงมีปัญหาแหล่งน้ำมันดีเซลที่จะรองรับบริษัทขุดเจาะน้ำมันที่คาดว่าจะใช้ไม่ต่ำกว่า 60 ล้านลิตรต่อเดือน บริษัทฯ ให้เข้ามาใช้บริการที่ท่าเรือระนองเป็นฐานส่งกำลังบำรุงหลักไปยังฐานขุดเจาะในอ่าวเมาะตะมะ ของประเทศพม่าประกอบด้วยบริษัท โทเทล ประเทศฝรั่งเศส บริษัทของประเทศเกาหลีใต้ บริษัท ปิโตรนาสของประเทศมาเลเซียและบริษัท ปตท.สผ. ของไทย

- 5.2. **ท่าเรือพังงา** พบว่าขนาดน้ำยังไม่ลึกมาก โดยเฉลี่ย 8-10 เมตร แนวพื้นที่ประกอบไปด้วยท่าเรือทับละมุ ปัจจุบันเป็นท่าเรือท่องเที่ยว ต้องขุดร่องน้ำเข้าไปจากชายฝั่งทะเลเข้าไปถึงในบริเวณท่าถึง 7 กิโลเมตร เพื่อให้ได้ระดับน้ำลึก 11-12 เมตร เพื่อรองรับ DW 30,000 ตัน ซึ่งสามารถบรรทุกสินค้าได้ 1,500-2,000 ตู้อุโครงการทับละมุ มีข้อดีอยู่ตรงนอกเขตอุทยาน เป็นโครงการที่เคยวางท่อน้ำมันเชื่อมโยงไปอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันกำลังจะไต่ถามประมาณมาจำนวน 300 ล้านบาทเพื่อเป็นท่าเรือท่องเที่ยว ภาพยังไม่ชัดเจนว่าตกลงต้องการเป็นท่าเรือสินค้าขนาดใหญ่ หรือท่าเรือท่องเที่ยว
- 5.3. **ท่าเรือทับละมุ 2** เป็นท่าเรือที่ออกไปจากชายฝั่งประมาณ 10 กม. อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติท้ายเหมือง โดยมีแหลมที่เรียกว่าเขาหน้ายักษ์ เป็นกระบังคลื่นลม ต้องมีการทำสะพานยื่นออกไปในทะเลประมาณ 1.5 – 2.0 กม. เพื่อให้ได้ระดับน้ำลึก 14 เมตร จากการสังเกตพบว่า มีคลื่นลมแรงต้องมีการสร้าง Water Break
- 5.4. **ท่าเรือท้ายเหมือง** เป็นท่าเรือจังหวัดพังงา ตั้งอยู่ที่เขตอำเภอบ้านในไร่ ห่างจากท่าเรือทับละมุลงไปทางใต้ 27 กม. อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติ ปัจจุบันมีการสร้างสะพานยื่นออกไปในทะเลอยู่แล้ว แต่หากต้องการทำเป็นท่าเรือชายฝั่ง จะต้องทำเป็นสะพานยื่นออกไปอีก 2 กิโลเมตร เพื่อให้ระดับน้ำลึก 15 เมตร ซึ่งทางจังหวัดมียุทธศาสตร์ที่จะสร้างเป็นท่าเรือเชิงพาณิชย์ แต่จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่พบว่าบริเวณที่จะก่อสร้างท่าเรือ เป็นหาดทรายยาว สวยงาม น่าจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้ง ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางถนนอีกมาก

ประเด็นของจังหวัดพังงา

คงจะต้องมีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อให้เกิดความแน่ชัดในแต่ละท้องถิ่นว่า ประชาชนยังต้องการท่าเรืออีกหรือไม่ เนื่องจาก จังหวัดพังงา เป็นจังหวัดท่องเที่ยว ทุกรูปแบบ ทั้งท้องถิ่นและประชาชนให้ความเห็นว่า GDP ของจังหวัดพังงา อยู่ในภาคการท่องเที่ยวระดับที่ 4 ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำสวนยางและรับจ้าง ซึ่งงานท่องเที่ยวในปีหนึ่งๆ จะว่างงานถึง 6 เดือน ในความเห็น ควรจะมีการทำโซนนิ่งให้ชัดเจนว่าบริเวณใดควรจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว บริเวณใดควรจะเป็นเขตเกษตรกรรม และบริเวณใดควรจะเป็นเขตอุตสาหกรรมและหรือท่าเรือ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพังงาสามารถเชื่อมโยงกับชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมีถนน Southern Seaboard ซึ่งโยงกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และไปออกทะเลที่อำเภอสิชล หรืออำเภอ หนอง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งหากสร้างท่าเรือพังงา ก็ไม่จำเป็นต้องไปลงทุนด้าน Land Bridge เหมือนจังหวัดอื่น

5.5. ท่าเรือปากบารา จังหวัดสตูล เป็นท่าเรือที่ได้มีการศึกษาถึงความเหมาะสมไว้มากแล้ว ลักษณะของท่าเรือ เป็นสะพานยื่นออกไปในทะเลประมาณ 4.5 กิโลเมตร หน้าท่ากว้าง 750 เมตร โดยมีระดับน้ำลึก 15 เมตร สามารถเทียบเรือกินน้ำลึกได้ 70,000 ตัน รองรับเรือขนาดใหญ่ 6,000 ตู้พร้อมกันได้ 2 ลำ คาดว่า สามารถรองรับเรือได้ประมาณ 800,000 ตู้ โดยสินค้าส่วนใหญ่ น่าจะเป็นยางพารา , ไม้ยางแปรรูป โดยมีตลาดรองรับอยู่ปีละ 200,000 ตู้ รวมถึงเป็นรถเพื่อการส่งออกปีละประมาณ 300,000 ตู้ ท่าเรือปากบารา ชุมชนและจังหวัดค่อนข้างมีการเตรียมพร้อมอีกทั้ง สามารถเชื่อมโยง Land bridge กับท่าเรือจะนะ จังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร นอกจากนี้ ทางจังหวัดใกล้เคียง เช่น ยะลา และปัตตานี ก็มีความต้องการเนื่องจากคาดหวังว่าควรมีโครงการขนาดใหญ่ ลงไปในพื้นที่ที่เป็นรอยต่อของ 3 จังหวัดภาคใต้ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ อาจจะสามารถลดความรุนแรงของปัญหาภาคใต้ได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ จังหวัดสตูล และสงขลา ค่อนข้างเป็นพื้นที่ราบ เหมาะสมในการทำอุตสาหกรรมรองรับการเติบโตของท่าเรือ โดยจะมีปัญหากระทบกับการท่องเที่ยวน้อยกว่าจังหวัดอื่นๆ ทั้งนี้ ทางจังหวัดสงขลาและสตูล ควรทำเป็นยุทธศาสตร์ร่วมกันในการพัฒนา Land bridge East – West และการใช้ระบบท่าเรือพร้อมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต มีข้อเสนอควรจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการพัฒนาท่าเรือปากบารา – ท่าเรือจังหวัดสงขลา โดยเป็นคณะกรรมการร่วมภาครัฐ-เอกชน เนื่องจากภาครัฐจะมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

6. ท่าเรือในประเทศพม่า จากการหารือหลายฝ่ายได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับท่าเรือในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประเทศไทยควรจะเข้าไปพัฒนา ประกอบด้วย

6.1. ท่าเรือทวาย เป็นท่าเรือที่อยู่ในระดับน้ำลึกประมาณ 21 เมตร รับเรือได้ 32,000 ตัน โดยสามารถทำ Land bridge เชื่อมกับจังหวัดกาญจนบุรี ที่บ้านน้ำพุร้อน ใช้ระยะเวลาประมาณ 11 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม หลายฝ่ายได้วิพากษ์ท่าเรือทวายมีปัญหาที่ดินเป็นเลน ไม่เหมาะกับการทำท่าเรือ

- 6.2. **ท่าเรือมะริด** เป็นท่าเรืออยู่ในฝั่งตะวันตก ในแนวเดียวกับจังหวัดราชบุรี ถือเป็นท่าเรือน้ำลึกระดับ 20 เมตร โดยไม่ต้องสร้างสะพาน ซึ่งทางจังหวัดราชบุรี กำลังมีแนวคิดในการทำเป็นยุทธศาสตร์จังหวัด อย่างไรก็ตาม ท่าเรือมะริดยังไม่ชัดเจนว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทยได้อย่างไร
- 6.3. **ท่าเรือปกเปี่ยน** อยู่ในแนวเดียวกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะทางอยู่ในประเทศไทยประมาณ 120 กิโลเมตร อยู่ในพม่า 60 กิโลเมตร เป็นท่าเรือซึ่งเชื่อมโยงกับท่าเรือบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งทาง ปตท. กำลังจัดทำเป็นท่อส่งแก๊สและน้ำมัน และมีโครงการที่จะสร้างนิคมอุตสาหกรรมในประเทศพม่า ซึ่งฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แจ้งว่า ท่าเรือปกเปี่ยนจะมีศักยภาพเป็นท่าเรือน้ำลึก รองรับอุตสาหกรรมเหล็กและ Heavy Industries ของภูมิภาค

ประเด็นการพิจารณาท่าเรือพม่า

คงจะต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ปัญหาการลงทุน ความมั่นคงทางการเมือง ซึ่งจะต้องเป็นปัจจัยในการนำมาพิจารณา โดยภาพรวมแล้ว การพิจารณาท่าเรือฝั่งตะวันตก จะต้องมีการศึกษาต่อไป โดยเฉพาะด้านการบริหารของสินค้าและการประหยัดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ซึ่งจะเป็นเหตุผลสำคัญต่อการพิจารณาลงทุนในด้านการก่อสร้างท่าเรือ

บทที่ 3

3.1 สะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายฝั่งทะเลภาคใต้

East-West Southern Economic Land bridge

Land bridge ชายฝั่งทะเลภาคใต้ในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2551 เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจ อาจเป็นเพราะ ฯพณฯ สุลต่านอัลเหม็ด บิน ซุลาติน จากประเทศดูไบมาเปิดประเด็น โดยทาง Dubai World ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ของประเทศดูไบ ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้มาสำรวจความเป็นไปได้ในการพัฒนาท่าเรือปากบารา จังหวัดสตูลและการเชื่อมโยงชายฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ประเด็นคือว่า Land bridge คืออะไร แลนด์บริดจ์คือ สะพานเศรษฐกิจ แต่จริงๆแล้วไม่มีสะพาน แต่เป็นสิ่งที่ทำให้รู้ว่าเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งด้านถนน , ทางราง และทางท่อ เพื่อให้ระบบโลจิสติกส์ของชายฝั่งตะวันตก (ฝั่งอันดามัน) และตะวันออก (ฝั่งอ่าวไทย) ของภาคใต้จะเชื่อมกันเหมือนเป็นสะพานเชื่อมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทราบกันดีว่าชายฝั่งตะวันตกก็คือทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นพื้นที่ทะเลต่อเนื่องไปจรดมหาสมุทรอินเดีย ส่วนฝั่งตะวันออก ก็คือ อ่าวไทย ก็จะเชื่อมต่อออกไปยังมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งในโลกนี้ไม่มีประเทศที่จะมีพื้นที่ติดกับฝั่งชายฝั่งมหาสมุทรถึง 2 มหาสมุทรเหมือนของประเทศไทย ที่จริงแล้วความคิดในการสร้างสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายฝั่งตะวันออกและตะวันตก ด้วยการขุดคลองกระเป็นเรื่องที่มีมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และเป็นประเด็นที่ได้หยิบยกมาพิจารณาในหลายรัฐบาลในอดีตเป็นเวลา 30-40 ปี คือตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่ก็ติดขัดไม่สามารถดำเนินการได้

ทั้งนี้ การขุดคลองกระที่ไม่เกิดเพราะมีปัญหาทุกทั้งในเรื่องของการใช้ประโยชน์ , เรื่องของสิ่งแวดล้อมและด้วยความมั่นคง รวมทั้งด้านงบประมาณมหาศาล ตั้งแต่รัฐบาลชนมีโครงการ Land Bridge เชื่อมกระบี่ ชนอม และสุราษฎร์ จึงมีการสร้างถนนเตรียมไว้ เป็นถนนขนาดใหญ่ เชื่อมกระบี่ สุราษฎร์ ชนอม สิชล นครศรีธรรมราช เกาะกลางถนนมีขนาดกว้างร้อยเมตร ซึ่งเตรียมไว้สำหรับการวางท่อน้ำมัน และรถไฟ รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคต่างๆ แต่โครงการก็ยุติตรงแค่ได้ถนน เมื่อเปลี่ยนรัฐบาลต่อๆมาจึงยังไม่ดำเนินการ

3.2 องค์ประกอบของ Land Bridge

1. เป็นโครงการก่อสร้างสะพานเศรษฐกิจเพื่อ “Short Cut” เชื่อมสองชายฝั่ง ซึ่งก็มีการพิจารณาต่อไปอีกว่า ทั้งทางถนนและรถไฟควรจะเป็นระบบลอยฟ้าหรือไม่ เพื่อให้กระทบต่ออย่างอื่น
2. ต้องมีท่อก๊าซน้ำมัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการก่อสร้างแลนด์บริดจ์ เพราะส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 เรือบรรทุกน้ำมัน จะมาจากฝั่งตะวันตก เพราะแหล่งน้ำมันอยู่ทาง Middle East โดยเรือน้ำมันหากจะเข้าประเทศไทย ต้องอ้อมทางช่องแคบมะละกา หากมีการขนส่งน้ำมันทางท่อจะง่ายและสะดวกขึ้นมาก

ชนิต โสรรัตน์

สายงานโลจิสติกส์ ส.อ.ท.

3. มีการพิจารณาถึงการสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่รองรับสินค้า ซึ่งแต่ก่อนทางฝั่งตะวันออกมองไว้ที่ทำเรือสงขลา แต่ในฝั่งตะวันตกยังไม่แน่ใจว่าจะอยู่ที่ตรงไหน ซึ่งมีตัวเลือกไม่มากเช่นจังหวัดกระบี่ พังงา สตูล พอมานี้จึงมีแนวคิดใหม่โดยโปกส์ไปที่ท่าเรือปากบารา
4. ท่าเรือขนาดใหญ่อยู่ทางฝั่งตะวันตก จะต้องมีการฝั่งตะวันออกควบคู่ไปด้วย ซึ่งน่าจะเป็นที่จังหวัดสงขลา แต่ก็ต้องพัฒนาท่าเรือที่ตั้งใหม่ ว่าควรจะเป็นที่ใด เพราะท่าเรือสงขลามีตะกอนมากและมีปัญหาสภาพแวดล้อม เดิมก็คิดว่าน่าจะเป็นที่อำเภอจะนะ แต่ปัจจุบันก็เริ่มมีแนวคิดที่น่าจะเป็นจังหวัดปัตตานี
5. สะพานเศรษฐกิจควรจะต้องเชื่อมลงมาทางใต้เพื่อควบคู่กันระหว่างสตูล (ปากบารา) กับสงขลา น่าจะเหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุด
6. แนวชายฝั่งของอำเภอท้ายเหมืองจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่ ช่วงผ่านมา 20 ปี พื้นที่ตรงบริเวณที่ศึกษาจะทำท่าเรือ เช่น ท่าเรือท้ายเหมือง , โดกกลอย , ทับละมู กระบี่ ล้วนกลับกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่รองรับนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับคนพื้นที่ได้มากกว่าที่จะสร้างท่าเรือ แนวคิดจึงควรที่จะขยับลงมาเชื่อมระหว่างสงขลา กับ สตูล ระยะทางประมาณ 130 กิโลเมตร

3.3 Land Bridge สำคัญอย่างไร

การที่ประเทศไทยมีพื้นที่เชื่อมโยงและติดกับสองฝั่งมหาสมุทร ซึ่งเป็นความได้เปรียบทางภูมิรัฐศาสตร์ของไทย โดยทางเหนือเป็น Heart Land เป็นพื้นที่เชื่อมแผ่นดินใหญ่เชื่อมโยงประเทศ พม่า ลาว เวียดนาม , จีนตอนใต้ ต่อเนื่องไปได้ถึงยุโรป ในส่วนทางใต้ซึ่งเป็น Rimland มีคอคอดอยู่ระหว่างสองมหาสมุทร ทำอย่างไรประเทศไทยจะใช้ประโยชน์จากจุดนี้ได้มากที่สุด เนื่องจากเรือสินค้าทั้งจากซีกโลกตะวันตกและตะวันออกจะต้องใช้เส้นทางผ่านช่องแคบแหลมมะละกา ซึ่งเป็นช่องแคบกว้างเพียง 9 ไมล์ แต่มีเรือผ่านช่องแคบนี้ถึง 900 ลำต่อวัน ยิ่งนับวันยิ่งเกิดความแออัด (Traffic Jam) มากขึ้น เริ่มมีอุบัติเหตุ อีกทั้งเรือสินค้าทั้งคอนเทนเนอร์ก็พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เป็นซูเปอร์พานาแมกซ์ รองรับได้ 9000 ตู้ เพื่อรองรับให้ได้มากที่สุด โดยท่าเรือที่สำคัญไล่ลงมาตั้งแต่ท่าเรือปีนัง ซึ่งอยู่ชายฝั่งตะวันตกของประเทศมาเลเซีย ก็มีเส้นทางรถไฟรางคู่ระยะทาง 120 กิโลเมตร เชื่อมกับปาดังเบซาร์ (มาเลเซีย) ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันออก นอกจากนี้มาเลเซียยังมีท่าเรือกรัง (Port Klang) และท่าเรือตันจุงเพเลปัส ซึ่งตรงข้ามก็เป็นท่าเรือของสิงคโปร์ ดังนั้น เพื่อลดการพึ่งพาประเทศไทยควรมีท่าเรือชายฝั่งให้เร็วที่สุด แต่ก็มีคำถามว่าทำไมต้องเป็นท่าเรือที่ปากบารา จังหวัดสตูล ทำไมไม่พิจารณาแนวพื้นที่ของจังหวัด พังงา กระบี่ ซึ่งตอนนี้อยู่คลุมเครือไม่ตัดสินใจเอาพื้นที่ใด ซึ่งที่ปากบาราน่าจะเหมาะสมที่สุด เพราะทางพังงา กระบี่ เหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ยิ่งหากมี Land Bridge จะเป็นจุดดีในการนำนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้น

ในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2551 ครม. มีมติให้ทาง Dubai World ซึ่งเป็นคล้ายรัฐวิสาหกิจของประเทศดูไบทำการสำรวจความเป็นไปได้ในการพัฒนาท่าเรือชายฝั่งทะเลตะวันตกและ Land Bridge ซึ่งประเทศไทยน่าจะได้รับประโยชน์ ซึ่งเขาเอาเงินมาให้ศึกษาในเรื่องของ Land Bridge ไทยจึงมีแต่ได้รับประโยชน์ เพราะ ครม. อนุมัติในหลักการที่ให้ศึกษาเท่านั้น ส่วนเรื่องสัมปทานสร้างท่าเรือคงต้องพิจารณากันให้รอบคอบ โดยเฉพาะหากเกิน 30 ปี ก็ต้องดูให้ดี ทั้งผลได้และผลเสีย เพราะกระทบไปถึงอนาคต ที่ผ่านมามีการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องของการท่าเรือปากบารา แต่ยังไม่ชัดเจนในเรื่องของสถานที่สร้าง Land Bridge หากให้ทางดูไบเวสต์ ที่ชำนาญเรื่องนี้ มาศึกษา อาจมองได้อีกหลายมิติ อย่างน้อย “Dubai World” อยู่ในวงการเรือระหว่างประเทศทำธุรกิจท่าเรือในหลายประเทศ หากเขามาศึกษาไทยน่าจะได้ประโยชน์จากตรงนี้มาก

อย่างไรก็ตาม ทุกอย่างมีทั้งได้และเสีย คงต้องมาชั่งน้ำหนักและพิจารณาว่า ประเทศไทยจะได้อะไรบ้างและเสียอะไรบ้างหากมีการอนุมัติโครงการให้เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ การสร้างท่าเรือปากบารา ก็ต้องใช้เงินมาก เพราะต้องสร้างให้เป็นท่าเรือขนาดใหญ่ ไม่อย่างนั้นจะไม่สามารถแข่งขันกับท่าเรือปีนังได้ เพราะขณะนี้ท่าเรือปีนังซึ่งจากเดิมรองรับขนาดเท่าท่าเรือกรุงเทพ รองรับ 1.3 ล้านตู้ต่อปี แต่ขณะนี้ขยายท่าเรือ หากเต็มโครงการในปี 2010 จะเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 896,000 TEU ต่อปี ใหญ่กว่าท่าเรือกรุงเทพถึงเกือบสองเท่า หรือเป็นครึ่งหนึ่งของท่าเรือแหลมฉบัง คือ 2.39 ล้านตู้ต่อปี เพราะฉะนั้นหากสร้างท่าเรือปากบาราเป็นขนาดเล็กก็จะกลายเป็นท่าเรือรองรับ Feeder Ship ซึ่งจะสร้างท่าเรือก็ต้องให้แข่งขันได้กับท่าเรือปีนัง ประเด็นคำถามคือ จะเอาสินค้าอะไร จากไหน และคุ้มหรือไม่ ซึ่งภาคเอกชนบอกว่า หากมีท่าเรือจะเอาสินค้ามา แต่ทางรัฐบาลก็บอกว่า หากมีสินค้าจะสร้างท่าเรือให้ ซึ่งการสร้างท่าเรือซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ควรจะพัฒนาจาก Supply Side ไปหา Demand Side เพราะทางเศรษฐศาสตร์ถือเป็น External Cost ที่ภาครัฐจะต้องเตรียมการให้เอกชน เพราะฉะนั้นหากมีผู้เสนอตัวต้องการมาศึกษา และต้องการมาลงทุนมาสร้าง ระยะเวลาการศึกษาไม่น่าจะนาน เพราะจากเดิมเรื่องท่าเรือมีการศึกษามากมาย ทราบว่าท่าเรือน้ำตื้นเท่าไร ลึกเท่าไร

3.4 ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาในการทำ Land Bridge และท่าเรือ

1. ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ ต้องศึกษาในเรื่องสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจด้วย เพราะจะเกี่ยวข้องกับโครงการ Southern Seaboard คือการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมทางภาคใต้ตอนกลางและตอนล่างไปจนถึงยะลา , ปัตตานี และนราธิวาส เพราะปล่อยเอาไว้ก็ไม่ได้ประโยชน์
2. ประเด็นด้านความมั่นคง มีโครงการลงทุนโดยเฉพาะจากนักลงทุนจากประเทศตะวันออกกลาง ปัญหาด้านการก่อการร้ายอาจน้อยลง โดยในช่วงพัฒนาพื้นที่ มีการใช้เงินและแรงงานจำนวนมากก็น่าจะส่งผลด้านเศรษฐกิจ หากเศรษฐกิจดีด้านความมั่นคงก็อาจดีขึ้น แต่ก็ต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะทางภาคใต้โดยเฉพาะพื้นที่สามจังหวัดค่อนข้างมีความเปราะบาง

3. ประเด็นด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนา Land Bridge และท่าเรือจะต้องพิจารณาประเด็น ผลกระทบด้านแหล่งท่องเที่ยว เพราะพื้นที่ในบริเวณนั้น หากมีผลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็จะกระทบรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นแสนล้านบาท รัฐบาลต้องตระหนักว่าจะอยู่กันได้อย่างมีความสุขได้อย่างไร
4. การโซนนิ่งพื้นที่และผังเมือง จะต้องมีการทำแผนพัฒนาพื้นที่และชุมชนพร้อมกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ร่วมกันแบบยั่งยืนร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและท่าเรือ โดยจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ควรจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวจริงๆ จึงควรจะมีการโซนนิ่ง ว่าจุดใดควรเป็นท่าเรือ จุดใดเป็นศูนย์โลจิสติกส์ และส่วนไหนเป็นอุตสาหกรรม เพราะการพัฒนา Land Bridge คงจะต้องผ่านด้านด้านสิ่งแวดล้อม

*****

บทที่ 4

การศึกษาฐานศักยภาพท่าเรือปีนัง

การที่จะศึกษาความเป็นไปได้ของท่าเรือปากบารา จะต้องศึกษาศักยภาพของท่าเรือปีนัง ในฐานะที่เป็นทางเลือกในการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการในภาคใต้ของไทย ซึ่งท่าเรือปีนังเป็นท่าเรือที่มีการพัฒนามาไม่น้อยกว่า 20 ปี โดยในอดีตรองรับสินค้าได้ปีละ 990,000 TEU/ต่อปี สินค้าจากภาคใต้ของไทยร้อยละ 20 ใช้บริการของท่าเรือปีนัง ขณะที่ประเทศไทยกำลังศึกษาว่าท่าเรือฝั่งตะวันตกควรจะมีหรือไม่มีและควรจะสร้างอยู่ที่ไหน ทางด้านมาเลเซียได้พัฒนาท่าเรือปีนังให้สามารถรองรับสินค้าเพิ่มได้อีก 1.17 ล้าน TEU ต่อปี โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี ค.ศ.2007 และจะเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ.2009 โดยทางมาเลเซียวางตำแหน่งท่าเรือปีนังให้เป็นท่าเรือของประเทศในภูมิภาค IMT-GT รองรับสินค้าจากภาคใต้ของไทย ประเทศพม่า , อาเจะห์ ของอินโดนีเซีย โดยมีแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ที่เรียกว่า North Economic & Seaboard โดยมีรัฐประและกลันตันเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมใหม่ สำหรับอุตสาหกรรมฮาลาล ซึ่งท่าเรือปีนังเมื่อสร้างเสร็จจะรองรับสินค้าได้ถึง 2.16 ล้าน TEU ต่อปี โดยในปี 2010 จะเป็นเรือ Direct Ocean Ship ถึงร้อยละ 65 ท่าเรือปีนังจึงเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการพัฒนาท่าเรือปากบาราของไทยเพราะเป็นทางเลือกที่มีศักยภาพเชิงต้นทุนและเครือข่ายที่ได้เปรียบกว่าของไทย ท่าเรือปีนังเป็นท่าเรือนานาชาติที่มีที่ตั้งอยู่ช่องแคบมะละกา บนชายฝั่งทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศมาเลเซีย จากอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สามารถเดินทางโดยรถยนต์ไปยังท่าเรือปีนัง ใช้เส้นทางหาดใหญ่ไปด่านสะเดาและตรงไปยังบัตเตอร์เวิร์ท ใช้เวลาจากด่านสะเดาไปยังบัตเตอร์เวิร์ท ทางรถยนต์วิ่งบนทางด่วนของมาเลเซีย ระยะทาง 150 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง โดยใช้เส้นทางถนนจากปีนังเข้าไทยโดยใช้เส้นทาง Lebuhray Utara Selatan, Jajaran Utara (North-south Expressway และหากจะใช้เส้นทางจากไทยผ่านด่านสะเดาถึง North Butterworth Container Terminal โดยใช้เส้นทาง E1 – E15 – E17 มีระยะทางประมาณ 138.16 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังสามารถใช้การเดินทางทางอากาศ ระยะห่างจากท่าอากาศยาน Bayan Lepas 40 กิโลเมตรจะถึงท่าเรือปีนัง โดยมีเส้นทางรถไฟรางคู่จากปีนังมายังปาดังเบซาร์ (ฝั่งมาเลเซีย) ระยะทางประมาณ 177.40 กิโลเมตร ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีเปลี่ยนโหมดพาหนะขนส่ง เรียกว่า “Multimodal Transport” ซึ่งสินค้าไทยส่งออกด้วยตู้คอนเทนเนอร์จะต้องใช้ขนส่งต่อมาไว้ที่นี้เพื่อบรรทุกรถไฟไปส่งที่ท่าเรือปีนัง ปัจจุบันค่อนข้างแออัดมีรถไฟขนส่งสินค้าประมาณ 26 ขบวนต่อวัน ขนส่งตู้คอนเทนเนอร์อย่างเดียวไปท่าเรือปีนัง ซึ่งการศึกษา “Land Bridge” ขยายฝั่งทะเลตะวันตกและออกทางภาคใต้ ก็อาจใช้กรณีศึกษาของเส้นทางรถไฟเส้นนี้ของมาเลเซีย

4.1 ท่าเรือปีนังมีงบประมาณลงทุน 1.10 ล้านล้านริงกิต

การพัฒนาท่าเรือปีนังนี้เป็นแผนธุรกิจปี 2007 – 2010 เพื่อยกระดับให้เป็นท่าเรือหลักคือ North Butterworth Container Terminal (NBCT) แบ่งโครงการออกเป็น 3 ระยะ โดย 2 ระยะแรก มีต้นทุนการดำเนินโครงการประมาณ 672 ล้านริงกิต โครงการขยายท่าเรือปีนังประกอบด้วย

- 1) เฟรส์ที่ 1 (2007-2010) จะดำเนินการขยายท่าเทียบเรือใหม่ 600 เมตร ต่อจากเดิมที่มีอยู่ 900 เมตร ทางทิศเหนือสร้างลานวางตู้สินค้าสำหรับส่งออกเพิ่มบริเวณด้านหลังท่าเทียบเรือ 600 เมตร ground slots : 1512 total ground slots เพื่อรองรับตู้สินค้าได้ 355,000 TEUs และ สร้าง barging centre ใหม่ขนาด 177 x 170 เมตร ground slots : 396 total ground slots เพื่อรองรับตู้สินค้าได้ 93,000 TEUs
- 2) เฟรส์ที่ 2 (2009-2010) จะดำเนินการสร้างลานวางตู้สินค้าใหม่ ground slots : 1908 total ground slots เพื่อรองรับตู้สินค้าได้ 448,000 TEUs โครงการพัฒนาท่าเรือนี้มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถของท่าเรือให้มีการเคลื่อนย้ายตู้สินค้าได้มากกว่า 30 TEUs ต่อชั่วโมง และการพัฒนา North Channel Dredging (2010-2011) โดยการขุดร่องน้ำทางเหนือจากเดิมที่ลึก 11.5 เมตร ACD เป็น 14 เมตร เพื่อรองรับเรือขนาด Super Panamax

4.2 เหตุผลที่มาเลเซียให้ความสำคัญกับท่าเรือปีนัง

ประเทศไทยเป็นลูกค้ารายใหญ่ของท่าเรือปีนัง สินค้าของไทยที่ผ่านท่าเรือนี้ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากภาคใต้ของไทย ซึ่งสินค้าจะเป็นยางพาราและไม้ยาง ซึ่งสินค้าจากไทยที่ผ่านท่าเรือนี้เป็น 19-20% ของปริมาณสินค้าทั้งหมด ซึ่งค่าระวางจากปีนังไปท่าเรือเซินเจิ้นจะถูกกว่าไปจากท่าเรือแหลมฉบัง 100-150 เหรียญสหรัฐฯ เพราะจะมีตู้เปล่าจากอินเดียเข้ามาอยู่ที่ท่าเรือปีนังเพื่อรอส่งให้ประเทศจีน นโยบายของท่าเรือชัดเจนมาก ด้วยความที่เป็นท่าเรือที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก จึงมุ่งเน้นที่การให้บริการรอบบริเวณ มุ่งเป้าเป็น local port ของแถบมาเลเซียตอนเหนือและไทยตอนใต้ ซึ่งต่างจากท่าเรืออีก 2 แห่ง ทางใต้ของมาเลเซีย คือ ท่าเรือกลังและท่าเรือตันจงปาราบัส จะเป็น “ท่าเรือก่อนสินค้า” นั่นคือสร้างท่าเรือก่อนแล้วค่อยดึงตู้สินค้าเข้ามาใช้บริการ และมุ่งเป้าสู่ความเป็น international port ทั้งนี้ นโยบายของท่าเรือบัตเตอร์เวิร์ทนี้จะพยายามส่งเสริมสนับสนุนท่าเรือรังและตันจงปาราบัส ซึ่งเป็นท่าเรือหลักของภูมิภาค โดยเหตุผลสำคัญที่ทางมาเลเซียให้ความสำคัญกับท่าเรือปีนัง มีดังนี้

- 1) ต้องการต่อยอดโซ่คุณค่าในการให้ไทยส่งวัตถุดิบการเกษตรต้นน้ำหรือกลางน้ำให้เขตอุตสาหกรรมในรัฐตอนเหนือของมาเลเซียแปรรูป เพื่อสนับสนุนนโยบายการมุ่งสู่ความเป็น hub ทางการเกษตรของ 4 รัฐตอนเหนือของมาเลเซีย

- 2) ต้องการเป็น hub ของผักผลไม้ในการส่งออกสู่จีนโดยใช้วัตถุดิบจากไทย โดยเร่งสร้างและปรับปรุง cold storage facilities ต่างๆ โดยเพิ่มจำนวนปลั๊กตู้เย็นสำหรับ container ขนส่งผักผลไม้ไทย
- 3) ต้องการเป็น hub ในการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยตอนใต้ เพราะมันใจต่อระบบการออกใบรับรองซึ่งมาเลเซียเป็นประเทศมุสลิมที่ทั่วโลกยอมรับโดยทำหน้าที่เป็น Trading Firm อาหารและให้ไทยเป็นโซ่อุปทาน
- 4) มาเลเซียไม่เคยคิดว่าท่าเรือปากบาราที่จะสร้างขึ้นจะสามารถแข่งกับมาเลเซียได้เพราะท่าเรือปีนังพัฒนาไปมากแล้ว โดยมาเลเซียมีนโยบายและทิศทางพร้อมทั้งกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจนอยู่แล้วและมองว่าแผนการพัฒนาท่าเรือปากบาราของไทยไม่ชัดเจน หากเป็นท่าเรือเล็กก็ต้องไปเปลี่ยนเรือใหม่ที่ท่าเรือปีนัง และใช้ความได้เปรียบทาง “Economies of Scale” ที่จะทำให้อำนาจการนำท่าและค่าธรรมเนียมเรือต่ำกว่าของท่าเรือปากบารา
- 5) หากประเทศไทยจะดำเนินนโยบายไปทิศทางใดควรคิดพิจารณาทั้งระบบ หรือ เริ่มจากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการมีสินค้าผ่านท่าเรือ ทั้งฝั่งตะวันตกและตะวันออกของไทย และควรอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ว่า หาก Short cut เพื่อเป็นเส้นทางเลือกอีกทางแทนช่องแคบมะละกา ต้นทุนโลจิสติกส์ในการ load ของและ unload

4.3 มาเลเซียการขนส่งทางทะเลของภูมิภาค

ท่าเรือชายฝั่งทะเลตะวันตกที่สำคัญของมาเลเซีย นอกจากปีนังแล้ว ยังมีท่าเรือ **Port Klang** เป็นท่าเรือสำคัญของมาเลเซียใหญ่ลำดับที่ 2 มีขนาดใหญ่กว่าท่าเรือปีนังและทางใต้จะมีท่าเรือตันจุงปาราสเป็นท่าเรือใหญ่อันดับที่ 1 ของมาเลเซียและเป็นท่าเรือระดับโลกที่สามารถแข่งขันกับท่าเรือสิงคโปร์สำหรับท่าเรือ Port Klang เป็นท่าเรือฝั่งทะเลตะวันตกตั้งอยู่ใกล้จากสนามบินกัวลาลัมเปอร์ประมาณ 30 กม. ทำให้ท่าเรือกรัง (Port Klang) มีศักยภาพเกี่ยวกับการขนส่งต่อเนื่อง Multi-modal Transport ได้ดีกว่าไทย ซึ่งท่าเรือแหลมฉบังจะห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิประมาณ 100 กม. Port Klang (Klang แปลว่า แรงงาน) ห่างจากกัวลาลัมเปอร์ประมาณ 30 กม. แต่ท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดไม่ใช่ Port Klang แต่เป็นท่าเรือตันหยงปาลาส อยู่ทางใต้ติดกับสิงคโปร์เป็นท่าเรือระดับ 12 ล้าน TEU/ปี จากการเข้าเยี่ยมชมที่ทำการศุลกากรของ Port Klang พบว่ากรมศุลกากรใช้ระบบ EDI เรียกว่า ระบบ Green Line และ Golden Line ซึ่ง Green Line จะคล้ายกับระบบของไทยคือไม่มีการตรวจ ระบบศุลกากรกับท่าเรือจะทำงานร่วมกันจากการสอบถามแล้วถึงมี Green Line ก็แล้วแต่ก็ยังต้องมีการเช็ค ท่าเรือ Port Klang ที่ไปเป็น West Port ปี 2009 จะรับได้ถึง 6 ล้านตู้ และมีเรือขนาดใหญ่ประเภท Panamax บรรทุกตู้ 8,000 ตู้ เข้ามาเทียบ ระบบคอมพิวเตอร์ใช้ระบบ Cosmos ซึ่งเป็นระบบที่เชื่อมโยงงาน สายการเดินเรือท่าเรือ และระบบศุลกากร ทำให้สามารถรับ-ส่งข้อมูลที่เป็น E-Manifest ภายในท่าเรือจะมีทั้งที่เป็นท่า Container และท่าเรือแบบ Bulk Cargoes (สำหรับสินค้าเกษตร) และมีคลังไซโล (Silo) ขนาด

ใหญ่ จัดเป็นท่าเรืออเนกประสงค์ ซึ่งให้ความสำคัญต่อภาคเกษตรกรรม ขณะที่ประเทศไทย ไม่มีท่าเรือสำหรับรองรับสินค้าเทกองและสินค้าเกษตรโดยเฉพาะ

4.4 กรณีศึกษา Land Bridge ท่าเรือปีนัง

มาเลเซียและประเทศไทย จะเป็นกรณีศึกษาของการทำเส้นทางรถไฟเป็น Land Bridge เชื่อมท่าเรือปีนังบนชายฝั่งทะเลฝั่งตะวันตก กับฝั่งตะวันออก โดยรองรับสินค้าของไทย ซึ่งขนส่งสินค้าผ่านทางด่านสะเดาและปาดังเบซาร์ ซึ่งอยู่ยาวไทยตอนล่างให้สามารถขนส่งสินค้าทั้งทางถนนและทางรถไฟไปใช้บริการท่าเรือปีนังซึ่งอยู่อีกฟากของประเทศ นอกจากนี้ การขนส่งข้ามแดนทางถนน ไทย-มาเลเซีย การขนส่งข้ามแดนทางถนนระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นโหมดการขนส่งที่สำคัญในอนาคตอันใกล้ เพราะภายใต้ข้อตกลง GMS และ ACMECS ไทยมีการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา , ลาว , เวียดนาม , จีน ซึ่งปัจจุบันยังเป็นปัญหาทั้งในด้านข้อตกลง การใช้รถและถนน รวมทั้งระเบียบที่ยุ่งยาก ทั้งนี้ ถนนของมาเลเซียนั้น จะมีความแตกต่างจากถนนในเขตของเมืองไทยมาก เป็นถนนไป-มา 2 เลน สภาพถนนดี ที่เป็นที่น่าสังเกต เขตชายแดนนั้นจะเต็มไปด้วยสถานีเปลี่ยน-ถ่ายตู้คอนเทนเนอร์ (ICD : Inland Container Depot) ขณะที่กิจการ ICD ในเขตประเทศไทยไม่มี ที่เคยมีที่อำเภอสะเดาก็เลิกกิจการไป ในเขตมาเลเซียจะมีจุดตรวจสอบรถ และคนโดยสาร อย่างเข้มงวด จากชายแดนเข้าไปในเขตมาเลเซีย พบว่ามีจุดตรวจสอบตลอดเส้นทางนอกจากเพื่อความมั่นคงแล้วก็จะตรวจสอบการลักลอบการขนข้าวสารที่มาจากประเทศไทย เนื่องจากข้าวสารที่มาจากประเทศไทยมีราคาถูกกว่าของมาเลเซีย คนไทยทางฝั่งสะเดา หรือ ปาดังเบซาร์ ของไทยจะเข้าไปในด่านจันโหลนของมาเลเซีย เพื่อลักลอบนำเข้าข้าวสารเข้าไปขายและซากลบก็จะนำสินค้าหนีภาษีจากมาเลเซียเข้ามาขายที่หาดใหญ่

ทั้งนี้ การขนส่งสินค้าเข้ามาเลเซียนั้น รถบรรทุกจากไทยจะเข้าไม่ได้ ต้องมีการเปลี่ยนรถหัวลาก ปริมาณตู้คอนเทนเนอร์จากไทยส่งไปมาเลเซีย ปีละประมาณ 300,000 ตู้ โดยส่วนหนึ่งเป็นสินค้าที่ส่งออกไปขายมาเลเซีย และ ประมาณ 30% เป็นการ Transit ไปท่าเรือปีนังและ Port Klang รถบรรทุกของมาเลเซีย สามารถเปลี่ยนทะเบียนรถและสามารถเข้าไปประเทศไทยได้ โดยเฉพาะรถขนน้ำยางพารานั้น สามารถนำรถเปล่าจากมาเลเซียเข้าไปในประเทศไทยถึงจังหวัดสุราษฎร์เพื่อขนน้ำยาง และนำน้ำยางกลับเข้าไปในมาเลเซีย ตรงนี้ไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมประเทศไทยจึงยอมให้ดำเนินการอย่างนี้ได้ ทั้งๆที่รถจากประเทศไทยนั้น ไม่สามารถเข้าประเทศมาเลเซียได้ เนื่องจากทางมาเลเซียจะมีการเก็บภาษีป้ายทะเบียนในอัตราที่สูงมาก การนำรถไทยเข้ามาเลเซียจะทำการเปลี่ยนทะเบียนรถเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อประกันภัย และหากมีใบขับขี่สากลจะสามารถใช้ได้เลย และหากเข้าได้แล้ว จะสามารถใช้ได้ตลอดตามระยะเวลาของประกันภัย เห็นได้ชัดเจนว่า Logistics เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ Regulation กฎเกณฑ์และกฎหมาย เพราะสิ่งนี้จะป้จจัยที่ทำให้ Logistics มีการขับเคลื่อนโดยเฉพาะภาคการขนส่ง ซึ่งการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านไทยมักจะเสียเปรียบเพราะเป็นประเทศรัฐเดี่ยว ขณะที่มาเลเซีย , จีน , ลาว , เวียดนาม ล้วนมีรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งจะมีกฎเกณฑ์ที่ต่างไปจากรัฐบาลกลาง

ประเทศไทยถ้าจะทำยุทธศาสตร์ด้านการแข่งขันท่าเรือนั้น ประเทศไทยจะต้องมีท่าเรือทางด้านชายฝั่งตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นพังงา สตูล หรือ กระบี่ ประเทศไทยต้องกำหนดสถานะ และ Positioning ว่าท่าเรือจะต้องอยู่ตรงไหน ไม่ใช่ไปทำท่าเล็กทำน้อย เช่น ท่าเรือระนอง หรือท่าเรือสตูล และไม่ควรปล่อยให้ยุทธศาสตร์แบบจังหวัดนิยม ทั้งนี้ ควรมีการศึกษาเรื่องนี้ให้เป็นแผนระดับประเทศ กำหนดให้ได้ว่าภายใน 5 หรือ 10 ปี ประเทศไทยจะต้องมีท่าเรือขนาดใหญ่ด้านทะเลอันดามัน มิฉะนั้นไทยจะสูญเสียขีดความสามารถการแข่งขันด้าน Logistics ไม่สามารถสู้มาเลเซียได้ ทั้งนี้ในอนาคตท่าเรือดานังหรือท่าเรือโฮจิมินห์ซิตี้ของเวียดนาม เมื่อพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจสายที่ 9 ก็จะทำให้เพิ่มการแข่งขันกับท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งจะมีข้อเสียเปรียบเพราะเป็นท่าเรือในซอย (อ่าวไทย) ไม่ใช่ท่าเรือริมถนนเหมือน Port Klang หรือท่าเรือในเวียดนามอย่างไรก็ดี ท่าเรือแหลมฉบังนั้น น่าจะปรับตัวเข้ามาแข่งขัน ก็ควรจะเร่งให้เป็นท่า Collection Container Port คือเป็นท่าเรือของภูมิภาคอินโดจีน โดยเน้นการเป็นพันธมิตรทางการค้าลักษณะ Collaboration โดยปัจจุบันท่าเรือแหลมฉบัง และจะเป็น 6 ล้านในอีก 2 ปี ทั้งนี้ ท่าเรือแหลมฉบังมีอัตราขนถ่ายที่ความเร็วเฉลี่ย 30 Move/Hour ซึ่งถือว่าดีมาก อย่างไรก็ตาม ด้วยจุดด้อยทางภูมิศาสตร์กับความสามารถด้าน Logistics ทั้งด้านเส้นทางคมนาคมทางบก , ทางรถไฟ และต้นทุนที่สูงกว่าซึ่งไทยยังเป็นรองมาเลเซีย คงจะต้องมีความร่วมมือทั้งในระดับภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาขีดความสามารถ Logistics โดยการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านต้นทุน และในเรื่องของ MTO การพิจารณาการสร้างท่าเรือชายฝั่งตะวันตก โดยเฉพาะการศึกษาการก่อสร้าง Land Bridge หรือสะพานเศรษฐกิจเชื่อมชายฝั่งทะเลตะวันออกและตะวันตกของภาคใต้ไทย

หากประเทศไทยจะพัฒนา Logistics อยากจะให้เปรียบเทียบ (Benchmark) กับประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านติดกับไทยและเป็นคู่ค้าประมาณ 20-22% ของมูลค่าการค้าของไทยใน ASEAN ต้องยอมรับว่ามาเลเซียมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจรวดเร็วกว่าไทย และระบบโครงสร้างพื้นฐานและ Logistics ทั้งของภาครัฐและเอกชน ได้มีการพัฒนานำหน้าไทยไปพอสมควร โดยเฉพาะมาเลเซียมีท่าเรือขนาดใหญ่ระดับโลกที่สามารถแข่งกับประเทศสิงคโปร์ได้ การเดินทางเริ่มจากด่านชายแดนสะเดา จังหวัดสงขลา ระยะทางจนถึงเมืองกัวลาลัมเปอร์ประมาณ 500 กิโลเมตร โดยเส้นทางหลังจากผ่านตรวจคนเข้าเมือง (Immigration) ก็จะมีเส้นทางทางด่วนพิเศษ ซึ่งเป็นถนนโทล์เวย์มีรั้วกันข้างทางและไม่มีไฟแดง ไม่มีทางแยกตลอดเส้นทาง การติดต่อคมนาคมทางถนนจึงสะดวกมากและเป็นเหตุผลสำคัญที่ระบบการกระจายสินค้าและ Logistics ของมาเลเซีย มีต้นทุน Logistics ที่ต่ำกว่าไทย มาเลเซียนั้นถนนจัดว่าเป็นถนนที่ดีเทียบเท่ายุโรป นอกเหนือจากถนนไป-มา 2 เลนแล้ว จะมีการปลูกต้นสักตลอดทาง โดยซื้อกล้าไม้จากประเทศไทย ประมาณว่าอีก 10 ปีข้างหน้ามาเลเซียน่าจะมีต้นสักมากกว่าไทยด้วยซ้ำ สภาพการจราจรตลอดเส้นทางไม่มีรถมอเตอร์ไซค์หรือรถประเภทอื่นมากีดขวางถนน ลักษณะ Logistics ของมาเลเซีย สภาพของรถจะอยู่ในมาตรฐานไม่ว่าจะเป็นรถบรรทุกขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ถ้าเป็นรถบรรทุกจะต้องลักษณะคลุมผ้าใบ ประเทศมาเลเซียจะไม่มีรถสิบล้อ โดยรถขนส่งจะต้องมีตราสัญลักษณ์อักษรเป็นป้ายโลหะวงกลมไว้ท้ายรถ เพื่อบอกประเภทของรถบรรทุก เช่น อักษร T หมายถึงรถพ่วง

อักษร C เป็นรถขนส่งส่วนบุคคล อักษร A เป็นขนส่งประเภทสาธารณะ และ 90 แสดงว่าให้วิ่งบนถนนโทลเวย์ได้ หากเป็นเลข 80 ให้วิ่งได้เฉพาะถนน Local Road เป็นเหตุผลที่มาเลเซียกับไทยแตกต่างกันด้าน Logistics แม้แต่ตัวพาหนะขนส่งเอง จะเห็นสภาพรถตู้เป็นจำนวนมากต่างกับไทย ซึ่งเป็นรถปิกอัพ ซึ่งมาเลเซียนั้นจะไม่ค่อยพบเห็นรถปิกอัพ ถ้าการขนส่งจะเป็นรถแวนหรือรถตู้ที่บ หากเป็นรถขนส่งคนงานจะต้องมีเขี้ยว โรงงานในมาเลเซีย จะต้องมีการรับ-ส่งคนงาน และรถนักเรียนจะต้องเป็นสีเหลือง

*****

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ประกอบด้วย

1. ประเทศไทยมีความจำเป็นจะต้องมีเตรียมการพื้นที่เศรษฐกิจต่อการรองรับอุตสาหกรรมในอนาคต โดยจังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่สงขลาจนถึงพัทลุง สตูล จะมีพื้นที่ราบเหมาะสมต่อการรองรับพื้นที่ Southern Seaboard ขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ฯ , นครศรีธรรมราช จะมีความเหมาะสมในฐานะเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ภาคใต้ตอนบนและเขตอุตสาหกรรมรวมทั้งจังหวัดอื่นๆ พื้นที่ของจังหวัดพังงาบางส่วนซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
2. ประเทศไทยมีความจำเป็นจะต้องมีการก่อสร้างท่าเรือชายฝั่งตะวันตก และต้องเป็นท่าเรือหลัก เพื่อการลดการพึ่งพาการขนส่งผ่านช่องแคบมะละกา อีกทั้ง เป็นการลดระยะเวลาการขนส่งได้ถึง 4-7 วัน โดยท่าเรือจะต้องสามารถรองรับเรือขนาด DW 30,000 ตัน หรือบรรทุกตู้ได้ 6,000 TEU โดยท่าเรือที่จะก่อสร้างอย่างน้อยจะต้องเป็น Regional Port สามารถรองรับการขนส่งทางทะเล เชื่อมโยงกับประเทศ BIMSTEC และต้องมีขีดความสามารถโดยการ Benchmark กับท่าเรือปีนัง ซึ่งปัจจุบันมีสินค้า 0.8 – 1.0 ล้านตู้ต่อปี โดยกว่าร้อยละ 30 เป็นสินค้าที่มาจากประเทศไทย
3. ท่าเรือที่สร้างทางฝั่งตะวันตก จะต้องรองรับปริมาณสินค้าจากประเทศจีน ภายใต้เส้นทาง **North – South Corridor** ในการเชื่อมโยงในเส้นทางหมายเลข R3E เชียงของ – จั๊งหง – ประเทศจีนตอนใต้ โดยในระยะยาวจะต้องมีการพิจารณาเชื่อมโยงการขนส่งทางรถไฟ ทั้งจากอำเภอเชียงของ – เต็นชัย – น่าน และหรือ หนองคาย-ท่านาแร่ ซึ่งจะต้องเป็นการมองอนาคตข้างหน้าไปอีก 10 ปี ซึ่งการขนส่งทางถนนในภูมิภาคอาเซียนจะเป็นโหมดการขนส่งที่สำคัญ
4. ประเด็นของท่าเรือระนอง ได้เป็นข้อยุติของการประชุมว่าไม่มีความเหมาะสมต่อการเป็นท่าเรือสำหรับสินค้าที่บรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ อีกทั้งการขนส่งเส้นทางการคมนาคมที่ยังต้องพัฒนาอีกมาก การหวังที่จะพึ่งพาการส่งออกถยนต์และรถกระบะมีความเป็นไปได้น้อย เพราะเกรงว่าสินค้าจะได้รับความเสียหายจากการขนส่งทางถนนจากพื้นที่ระยอง ฉะเชิงเทรา โดยท่าเรือระนองควรจะส่งเสริมให้เป็นท่าเรือการท่องเที่ยวและท่าเรือชายฝั่ง สำหรับเรือขนาดเล็กไม่เกิน 500 ตู้ หรือเป็นเรือ Barge
5. เกี่ยวกับท่าเรือของประเทศพม่า ประกอบด้วยท่าเรือมะริด , ท่าเรือทวาย และท่าเรือปกเปียน ซึ่งสภาพอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอเป็นทางเลือกจากการประชุม เห็นว่า หากประเทศไทยจะต้องมีการก่อสร้างท่าเรือ ควรจะอยู่ในประเทศไทย อีกทั้งปัญหาการเมืองในประเทศพม่า คงต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 5 ปี โดยท่าเรือที่สร้างในประเทศไทยก็จะสามารถรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของพม่าในอนาคต โดยหากจะมีการพิจารณาการ

สร้างท่าเรือในฝั่งพม่า ควรจะเป็นในลักษณะของ Business Interest ไม่เกี่ยวข้องกับ Nation Interest

6. ประเด็นในการหารือจากการประชุมครั้งสุดท้าย ซึ่งได้เชิญบริษัทเดินเรือ ทั้งในฐานะเป็นตัวแทนเรือไทยและเรือต่างประเทศ รวมทั้งเจ้าของเรือ เช่น RCL , UNITHAI ฯลฯ ได้มีการพิจารณาเหลือจุดที่เหมาะสมในการสร้างท่าเรือเพียงสองแห่ง คือ ท่าเรือที่ปากบารา และท่าเรือจังหวัดพังงา โดยท่าเรือของพังงาถึงแม้จะเป็นความต้องการของประชาชนบางส่วน โดยมีท่าเรือที่เหมาะสมน่าจะอยู่ที่ทับละมุ ตรงบริเวณเขาหน้ายักษ์แต่เนื่องจากยังไม่เคยพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมและเกี่ยวกับโซนนิ่งที่ทับซ้อนกันในเรื่องของการท่องเที่ยว โดยการลงพื้นที่ เห็นว่า ทั้งท้ายเหมืองและอีกหลายจุดน่าจะมีความเหมาะสมในการรักษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ ถึงแม้ว่า จะมีเส้นทางถนนที่ก่อสร้างรองรับ Southern Seaboard แต่เมื่อประกอบกับปัจจัยหลายด้าน การพิจารณาจึงได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับรอง จึงเห็นว่าท่าเรือในจังหวัดพังงา น่าจะพัฒนาเป็นท่าเรือท่องเที่ยว หรือท่าเรือระดับชายฝั่ง (Coastal Ship)
7. จากการศึกษาเห็นว่าท่าเรือปากบารามีความเหมาะสมที่จะก่อสร้างให้เป็นท่าเรือน้ำลึก รองรับเศรษฐกิจอุตสาหกรรมใหม่ของจังหวัดภาคใต้ โดยมีเหตุผลประกอบพอเป็นสังเขปดังนี้
  - 1) ท่าเรือปากบารา มีการศึกษาที่ชัดเจน อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้การยอมรับ แนวพื้นที่ทับซ้อนกับเขตการท่องเที่ยวน้อยมาก และได้เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม EIA โดยได้มีการแก้ไขมาเป็นลำดับ
  - 2) ในเชิงคลัสเตอร์ ทางท่าเรือปากบารา ถึงแม้จะยังไม่ได้มีการกันพื้นที่ในการรองรับ Land bridge แต่ก็มียถนน 4 เลน เชื่อมโยงกับจังหวัดสงขลาและสามารถเชื่อมโยงระบบการขนส่งทางรถไฟ ทั้งจากอำเภอหาดใหญ่ พัทลุง ตรัง ซึ่งจะมีการก่อสร้างเส้นทางรถไฟรวมกันประมาณ 100 กิโลเมตร อีกทั้ง สามารถใช้สนามบินหาดใหญ่ ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร จังหวัดพัทลุง จึงน่าจะมีความเหมาะสมเชิงพื้นที่
  - 3) การพิจารณาในเชิงเทคนิค ถึงแม้ท่าเรือปากบาราจะต้องสร้างสะพานยื่นไปในทะเลประมาณ 4 กิโลเมตร เพื่อให้ได้ระดับน้ำลึก 15 เมตร ซึ่งน่าจะมีความเป็นไปได้ ซึ่งการสร้างท่าเรือในภาคใต้ทุกจุดล้วนต้องมีการสร้างสะพาน ซึ่งน่าจะดีกว่าการขุดร่องน้ำเพื่อป้องกันการบำรุงรักษาในระยะยาว
  - 4) จังหวัดสตูล ได้รับผลกระทบจากซีนามีน้อยมาก โดยการเกิดซีนามี มีคลื่นเพียง 60 เซนติเมตร อีกทั้งคลื่นลมจะดีกว่าทางจังหวัดพังงา บริเวณท่าสามารถขยายจากเฟส 1 ประมาณ 800000 ตู๋ และเฟส 2 สามารถขยายได้ถึง 2 ล้านตู๋ ท่าเรือได้ออกแบบให้รองรับเรือ 6000 ตู๋ เทียบได้พร้อมกัน 2 ลำ และตัวสะพานสามารถวางรางรถไฟเชื่อมโยงถึงหน้าท่า ในด้านอุปทานจากตัวแทนบริษัทเรือได้

มองเห็นฟ้องตรงกันว่า ท่าเรือปากบารามีความเหมาะสม แต่จะต้องมีการพิจารณาเกี่ยวกับ Inland Cost รวมกันแล้วจะต้องไม่สูงกว่าประเทศมาเลเซีย โดยการบริหารท่าเรือควรเป็นของเอกชน หรือการร่วมทุนกับเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของเรือ คล้ายกับท่าเรือตันจุงเปเลพาส โดยขีดความสามารถของท่าเรือปากบารา จะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพเท่าเทียมกับท่าเรือปีนัง โดยท่าเรือจะต้องรองรับสินค้าที่เป็นคอนเทนเนอร์ , Bulk , Piping โดยข้อมูลจากตัวแทนเรือเห็นว่า ปริมาณความต้องการตู้คอนเทนเนอร์ของประเทศไทย และกลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มความต้องการตู้เพื่อการส่งออกที่สูงมาก โดยท่าเรือทางภาคใต้จะสามารถรองรับตลาดในขนาดของภูมิภาค

- 5) เกี่ยวกับปริมาณสินค้าที่จะใช้บริการท่าเรือปากบารา จะเป็นการรองรับสินค้าประมาณ 20% ของการส่งออก – นำเข้า ซึ่งมาจากซีกโลกตะวันตก ตัวเลขในปัจจุบันตกประมาณ 1.8 ล้านตู้ โดยในอีก 10 ปีข้างหน้า จะเพิ่มเป็นปริมาณอย่างน้อย 3.6 – 4.0 ล้านตู้ ซึ่งจะทำให้ท่าเรือมีความเหมาะสมในเชิงพาณิชย์ โดยทางกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ได้มองเห็นศักยภาพต่อการใช้ประโยชน์ในการส่งออก จากในปัจจุบันซึ่งมีการส่งไปในประเทศด้านตะวันตก ประมาณ 300,000 คันต่อปี และจะเพิ่มในอัตราที่ก้าวกระโดดในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยจะต้องมีระบบ land bridge การขนส่งจากท่าเรือแหลมฉบังมาสู่ท่าเรือสงขลา เพื่อที่จะมาลงเรือทางฝั่งทะเลตะวันตก

8. ปัจจัยที่ต้องมีการพิจารณาในการสร้างท่าเรือปากบารา โครงการจะต้องมีการออกแบบให้สามารถรองรับปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) ศูนย์สร้างและซ่อมตู้คอนเทนเนอร์ โดยจะมีปริมาณตู้คอนเทนเนอร์เปล่าที่มาจากอินเดียจำนวนมากเข้ามาใช้บริการ เนื่องจากตัวเลขการส่งออกของประเทศไทยมีตัวเลขที่สูงกว่าการนำเข้า เหตุผลสำคัญที่สินค้าไทยไปลงเรือที่ปีนัง ก็เนื่องจาก ปีนังมีตู้เปล่าจำนวนมาก ซึ่งจะต้องส่งไปประเทศจีนทำให้ค่าขนส่งจึงถูก ซึ่งในอนาคตท่าเรือปากบาราจะเป็นคู่แข่งสำคัญของท่าเรือปีนัง แต่จะต้องมีศูนย์ซ่อม สร้างตู้คอนเทนเนอร์
- 2) พื้นที่หลังท่า จะต้องออกแบบในการรองรับกิจกรรมทางโลจิสติกส์และการสร้างมูลค่าเพิ่มต่างๆ
- 3) ประเด็นการกระจายความเจริญไปสู่ประชาชน จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้คนพื้นที่ทราบว่าจะได้ประโยชน์อะไร รวมถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 4) การพิจารณาแนวพื้นที่โซนนิ่งของจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งจะอยู่ในโซ่อุปทานของท่าเรือปากบารา ซึ่งจะก่อให้เกิดพื้นที่เศรษฐกิจ Southern Seaboard ในหลายจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย

9. **การจัดทำ Land Bridge** โดยเป็นโครงสร้างพื้นฐานทั้งถนน ทางราง และทางท่อ ให้สามารถเชื่อมโยงการขนส่งสินค้า จากชายฝั่งทะเลตะวันตก โดยมีท่าเรือปากบาราเป็น Gateway ในฐานะเป็น Collecting Port และ Destination Port กับชายฝั่งตะวันออก โดยมีท่าเรือสงขลาซึ่งควรจะมีการพิจารณาพื้นที่ก่อสร้างแห่งใหม่ ซึ่งน่าจะเป็นที่อำเภอจะนะมากกว่าที่จะเป็นจังหวัดปัตตานี เนื่องจากยังเป็นปัญหาความมั่นคงและเส้นทางขนส่งจะไกล นอกจากนี้ จะต้องเชื่อมโยงกับการขนส่งสินค้าทั้งจากท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือชายฝั่ง เช่น ท่าเรือขนอม ท่าเรือลิซล ฯลฯ
10. **การเชื่อมการขนส่งสินค้าจากประเทศจีนตอนใต้และประเทศ BIMST-EC** ท่าเรือปากบาราจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้ง กฎเกณฑ์อำนวยความสะดวกทางการค้าและศุลกากร ในการรองรับสินค้า Transshipment จากประเทศในกลุ่ม BIMST-EC และกลุ่มประเทศ GMS โดยเฉพาะสินค้าจากจีนตอนใต้ ซึ่งจะ Short Cut การขนส่งสินค้าผ่านทางเส้นทาง R3E หรือท่าเรือเชียงใหม่ เพื่อจะมาใช้ระบบขนส่งผ่านประเทศไทยไปสู่มหาสมุทรอินเดีย
11. **เพื่อให้มีการทำงานต่อเนื่อง** ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนรัฐบาลหรือบุคคลในภาครัฐ ควรให้มีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการศึกษาและพัฒนาโครงการก่อสร้างท่าเรือปากบารา และการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ภาคใต้หรือ **Southern Seaboard** โดยให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. บรรจุเป็นแผน โดยกรรมการประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน , และหัวหน้าส่วนราชการ , สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. , หอการค้าแห่งประเทศไทย , สมาคมที่เกี่ยวข้องกับสายการบินเรือ ฯลฯ เพื่อให้เกิดการผลักดันอย่างต่อเนื่อง

*****

รายละเอียดเพิ่มเติม ดูได้จาก www.tanitsorat.com